

τὸν Βάρδα. Ἡ δὲ χειρ αὐτῆ ὑπῆρξεν ἢ τοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνας, ὅστις πάραυτα Αὐτοκράτωρ ἀναγορευθεὶς καταβίβλησεν τὸν Φώτιον τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐξορίζει αὐτὸν καὶ περικλείει ὡς κακοῦργον εἰς τὴν μονὴν τῆς Σκέπης καὶ παντοιοτρόπως διὰ βραβίων μέσων βραχνίζει αὐτὸν, ἀποστερῶν αὐτὸν πάσης συναναστροφῆς, καὶ δὴ καὶ αὐτῆς τῆς διὰ μελέτης καὶ ἀναγνώσεως παραμυθίας. Ἡ τελευταία αὕτη τιμωρία ἀφορᾷ τὴν διὰ τὸν Φώτιον, ἐφ' ᾧ καὶ γράφων πρὸς τὸν Βασίλειον πικρῶς κατ' αὐτοῦ παρκαπονεῖται. «Βίον βιοῦμεν θανάτου πικρότερον ἡγμάλωτίσμεθα, πάντων ἐστερήθημεν, ἀλλ' ὅτι ἐστερήθημεν καὶ βιβλίων καινόν τοῦτο καὶ παρὰδοξον καὶ νέα καθ' ἡμῶν ἐπινοημένη τιμωρία». Ἐπιλέγει δέ: «οὐκ αἰτοῦμεν θρόνους, ὧ βασιλεῦ, οὐ δόξαν, οὐκ εὐημερίαν, οὐκ εὐπάθειαν, ἀλλ' ἐκεῖνα αἰτούμεν, ἃ καὶ βάρβαροι τοῖς δεσμοῖς παρέχουν φιλανθρωπεύονται.»

Ὁ Βασίλειος ὅμως οὐ μόνον πρὸς τὰς δεήσεις τοῦ Φωτίου ἐκώφευεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπίμετρον συμφωνήσας μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας συγκαλεῖ τοπικὴν Σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἣτα καθαιρεῖ, ἀναθεματίζει καὶ ἀφορεῖ τὸν ἐν τῇ Μονῇ τῆς Σκέπης Φώτιον. Ἡ Σύνοδος αὕτη ἐγένετο κατὰ τὸ 869 ἐπὶ Ἰγνατίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀδριανοῦ Πάπα Ῥώμης. Τὰ δὲ πρακτικὰ τῆς κατὰ Λατίνους 8ης οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐμποιοῦσιν ὄνειδος τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὰς προσβολὰς καὶ τὰς ὑβρεῖς, ἃς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πατριάρχου ὑπέστη.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ὁ Φώτιος εὐρισκόμενος μεγίστην ὠφελείαν παρέσχε τῇ ἡμετέρᾳ φιλολογίᾳ καὶ τῇ Θεολογίᾳ. Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ δεσμοτηρίου ἔγραψε τὰς λαμπρὰς αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑπερορίους συλλειτουργοὺς ἐπιστολάς δι' ὧν παρεμύθει καὶ παρώτρυνεν αὐτοὺς εἰς τὸ καλὸν ζεῦσθαι. Ἀλλ' ἂν ἐν τῇ ἐν Βαγδατίῳ διαμονῇ αὐτοῦ συνέγραψε τὴν Μαρτυροβίβλον, ἣτις ἀνεβίβασε τὸν Φώτιον εἰς ὑψηλοτάτην θέσιν, διὰ τὴν κριτικὴν βελύουσαν, οὐχ ἤττον καὶ κατὰ τὴν τριετή ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ διαμονῇ αὐτοῦ συνέγραψε τὰ Ἀμφιλόγια, ἃπερ ἀριδύτως καταδεικνύουσι τὴν περὶ τὸ θεολογεῖν δεινότητα καὶ τὴν διελκχτικὴν αὐτοῦ λεπτότητα. Τὰ Ἀμφιλόγια συνεγράφη